

розслідуванні злочинів, вважають, що в основі рішень, пов'язаних із підготовкою та проведенням окремих слідчих дій, матеріали ОРД не лише можуть, а й повинні бути використані [2].

Опитування слідчих також показало, що 78% із них вважають можливим використовувати результати ОРД як підстави проведення певних слідчих дій. Виходячи з підстав для проведення слідчих дій, визначених у відповідних нормах КПК України, можемо зробити висновок, що для всіх слідчих дій, які спрямовані на отримання доказів, підставами можуть слугувати не лише докази, а й інформація, отримана в процесі ОРД, але це вже будуть фактичні підстави. Однак умовами використання матеріалів ОРД є отримання їх у встановленому законом порядку з джерел, які заслуговують на довіру, виключають їх розшифровку й формують у слідчого внутрішнє переконання щодо можливості й необхідності прийняття рішення про проведення певних слідчих дій.

На основі викладеного варто зазначити, що використання матеріалів ОРД у кримінальних провадженнях щодо злочинів із застосування слідчим та оперативним працівником відповідних спеціальних теоретичних знань і практичних навичок щодо процесуального забезпечення й використання механізмів і результатів негласних слідчих (розшукових) дій є ефективним заходом, необхідним для успішного проведення досудового розслідування щодо конкретних кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
2. Кузьмічов В.С. Слідча діяльність: характеристика та напрямки удосконалення / В.С. Кузьмічов, Ю.М. Чорноус. – К.: НАВСУ, 2005. – 324 с.
4. Шейфер С.А. Следственные действия. Система и процессуальная форма / С.А. Шейфер. – М.: Юрлитинформ, 2001. – 208 с.

Москаленко Олексій Ярославович,
курсант 3 курсу, спеціальність 081 «Право»
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: д.е.н., доцент, Паршин Юрій Іванович
професор кафедри фінансово-економічної безпеки ДДУВС*

РОЗОСЕРЕДЖЕНІСТЬ ОБЛІКУ ЯК СКЛАДОВА ЛАТЕНТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

В Україні дуже гостро стоїть питання боротьби з економічною злочинністю, оскільки в економіці України присутня дуже велика частка тіньового сектору економіки та корупції, що негативно впливає на загальноекономічний розвиток держави та рівень життя її населення в цілому. Економічна злочинність зазвичай є латентною, тому дуже велику роль у боротьбі з нею відіграє інформаційно-аналітичне забезпечення органів та

підрозділів, що здійснюють боротьбу з нею. Роль полягає у можливості ефективно та швидко виявляти злочини у сфері економіки, що може бути забезпечене не тільки законодавчо, але й інформаційно-аналітичним фактором, наприклад бази даних(прозора...), декларації посадових осіб тощо.

Зручні інформаційно-аналітичні джерела забезпечують наступні заходи протидії економічній злочинності, а саме:

- здійснення комп'ютерного контролю за імпортом підакцизних товарів, їх реалізацією та проходженням транзитних вантажів територією держави;

- проведення роботи із запобігання вчиненню та виявлення злочинів у сфері державних закупівель та протидії нецільовому використанню бюджетних коштів;

- забезпечення суворого контролю за проходженням бюджетних коштів аж до безпосереднього їх одержувача, спрямованих на адресну державну підтримку;

- арешт рахунків і вилучення цінностей у разі фінансової неспроможності (банкрутства) компаній, повернення сум початкових вкладів акціонерів, довірительів, страхувальників та інших вкладників;

- проведення скоординованої роботи із профілактики та виявлення правопорушень, пов'язаних з адмініструванням та сплатою податку на додану вартість внаслідок здійснення незаконних експортних операцій та припинення діяльності організаторів створення та незаконної діяльності фіктивних підприємств;

- проведення комплексної перевірки законності здійснення суб'єктами підприємницької діяльності товарно-грошових операцій, зокрема в паливно-енергетичній сфері, з метою виявлення фактів одержання тіньових доходів шляхом прихованого вилучення з обігу сум різниці між собівартістю та роздрібними цінами на товари і послуги;

- проведення скоординованої роботи щодо профілактики правопорушень на ринку підакцизних товарів, посилення боротьби з їх незаконним обігом, щорічних комплексних перевірок діяльності підприємств-виробників та реалізаторів таких товарів;

- розроблення та проведення скоординованих заходів з контролю за процесом приватизації підприємств, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки України.

Проте є декілька проблем, що суттєво знижують використання інформаційно-аналітичних баз. Одною з таких проблем є розосередженість обліку злочинів по окремих відомствах. Кримінально-правова статистика ведеться в таких органах як: Верховний Суд України, Міністерство внутрішніх справ України, прокуратурі, митних органах, СБУ тощо. Часто у них допускаються помилки при заповненні документів первинного обліку і статистичної звітності. Через це, відображені дані досить часто є викривленими, недостовірними. Розосередженість обліку злочинів по окремих відомствах створює умови для відомчого впливу, викривлення державної статистичної звітності, маніпуляцій із цифровими показниками,

уявної, а не реальної оптимізації діяльності щодо протидії та запобігання злочинності в державі. Існуюча система збирання показників кримінально-правової статистики про злочинність через відомчий підхід до неї не сприяє формуванню об'єктивної та достовірної картини про стан злочинності в країні та про результати роботи правоохоронної системи. Ситуація, що склалася, негативно впливає й на використання статистичних даних для визначення тенденцій, стратегії і тактики протидії злочинності та іншим правопорушенням.

Згідно зі статистичними показниками рівня злочинності за останні роки простежується тенденція до неухильного його зниження. Про стабілізацію криміногенної ситуації зазначалося на координаційній нараді керівників правоохоронних органів України, яка відбулась 15 квітня 2005 року. Але чи справді це так? Проведений нами аналіз засвідчує, що об'єктивно такого зниження взагалі не може бути. Згідно з офіційними статистичними даними МВС України кількість зареєстрованих в країні злочинів упродовж 1995-2008 років зменшилася з 641 860 до 384 424, або на - 59,8%. Між тим кількість заяв та повідомлень про злочини з 1996 по 2008 рік збільшилася з 1 806 419 до 2 874 355, або на 63,3%. Кількість заяв та повідомлень про вчинення злочинів, за якими було відмовлено в порушенні кримінальної справи, впродовж зазначеного періоду зросла з 661 174 у 1996 році до 2 198 572 у 2008 році, або більше ніж утричі. Якщо у 1996 році кількість заяв та повідомлень про вчинення злочинів, за якими було відмовлено в порушенні кримінальної справи, становила 36,6% від загальної кількості таких заяв, то у 2007 році цей відсоток сягнув 73,6%, а в 2008 - 77,2%*. Таким чином, наведені дані свідчать, що фактично погіршення кримінальної ситуації триває. Опосередковано це підтверджується також щорічним зменшенням кількості населення, зростанням рівня безробіття, скороченням середнього віку життя. Так, за даними Державного комітету статистики України, наприкінці 1990 року в країні проживало 51,94 млн. чоловік, у 1996 – 50,82 млн., а станом на 1 січня наступного року - 46 млн. 379 тис. 700 чоловік. Україна займає друге місце в світі за темпами природного зменшення населення - 5,57 на 1 тисячу населення. До того ж останнім часом відбулася суттєва декриміналізація законодавства, лібералізація покарання і правозастосовної практики. Досить сказати, що згідно з чинним законодавством мінімальний розмір суми викраденого для притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення дрібної крадіжки на сьогодні становить 907 гривень.

Згідно з даними Міністерства економіки України обсяг тіньового обігу за рік становить 180 млрд. грн, а рівень тінізації - 26%. До України за тіньовими схемами контрабандним шляхом потрапляють 80% товарів широкого попиту. За оцінками незалежних експертів, близько 90% приватизованих підприємств працюють під контролем кримінально-олігархічних кланів, 50-60% економіки країни перебуває в тіні.

Тобто велике значення має зосередження інформаційно-аналітичного обліку економічної діяльності у державі, щоб уникнути розбіжностей,

неточностей та гри з показниками, що є одним із ключових факторів приховування економічних злочинів. Наразі в державі гостро стоїть питання щодо реорганізації та перерозподілення повноважень державних органів у сфері протидії економічній злочинності, і як воно вирішиться у недалекому майбутньому поки що не до кінця зрозуміло.

Список використаних джерел:

1. Протидія економічній злочинності. URL: https://pidruchniki.com/81606/pravo/protidiya_ekonomichnoyi_zlochinnosti
2. Проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинності в Україні. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-10120.html>

Мунтян Дмитро Володимирович,

курсант 3 курсу, спеціальність 081 «Право»

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: д.е.н., доцент, Паршин Юрій Іванович
професор кафедри фінансово-економічної безпеки ДДУВС*

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

За час незалежності української державності на теренах нашої країни виникло низка важливих і в той же час болючих проблем. Однією з них є злочинність в сфері економічної діяльності, що згубно впливає на розвиток економіки держави, рівень життя її жителів, ВВП, ВНП та місце України в порівнянні з іншими державами. Найбільш поширені та проблематичні злочини, такі як корупція, незаконне привласнення державних коштів та інші, мають вплив не лише на сьогоdnішній стан економіки держави, а також на майбутні показники, відштовхуючи іноземних інвесторів, бізнесменів та економічних діячів.

Для більш повного дослідження цього питання слід використати звітні матеріали Генеральної прокуратури України. За період в дев'ять місяців цього року можливо висвітлити наскільки страждає економіка країни від даного виду злочинів [1].

З 1 січня 2019 року по кінець звітного періоду вересня згідно з звітом про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності, в п'ятірку сфер економічної діяльності з максимальними показниками збитків потрапили:

- на першому місці фінансова та страхова діяльність з розміром збитків в 648 706 960 гривень;
- на другому місці надання фінансових послуг крім страхування та пенсійного забезпечення з розміром збитків 644 875 990 гривень ;
- третє місце посідає види кредитування з розміром збитків 641 892 680 грн;
- четверте місце будівництво із збитками 290 886 010 гривень;